Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA ĪVA BOTA [*YVES BOT*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2018. gada 25. jūlijā [1]

Lieta C-247/17

Denis Raugevicius

(*Korkein oikeus* (Augstākā tiesa, Somija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Savienības pilsonība – LESD 18. un 21. pants – Dalībvalstij adresēts trešās valsts lūgums izdot Savienības pilsoni, kurš ir citas dalībvalsts pilsonis un kurš ir izmantojis savas tiesības uz brīvu pārvietošanos pirmajā dalībvalstī – Izdošanas lūgums, kas iesniegts, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, nevis lai veiktu kriminālvajāšanu – Valsts pilsoņu aizsardzība pret izdošanu – Brīvas pārvietošanās ierobežojums – Mērķis izvairīties no personu, kas izdarījušas noziedzīgu nodarījumu, nesodāmības riska – Mērķis palielināt notiesātās personas sociālās reintegrācijas iespējas

1. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ļaus Tiesai papildināt tās judikatūru to Eiropas Savienības pilsoņu izdošanas jomā, kuri ir izmantojuši savas tiesības brīvi pārvietoties dalībvalstī, kas nav to pilsonības dalībvalsts.

2. Tiesas judikatūra, kas izriet no tās 2016. gada 6. septembra sprieduma *Petruhhin* [2], ir saistīta ar izdošanas lūgumiem, ko trešās valstis iesniegušas kriminālvajāšanas veikšanas nolūkā, savukārt šobrīd izskatāmā lieta attiecas uz izdošanas lūgumu, ko Krievijas iestādes iesniegušas Somijas iestādēm saistībā ar *Denis Raugevicius*, kurš ir Lietuvas un Krievijas valstspiederīgais, lai izpildītu piespriesto sodu.

3. Šajos secinājumos es ierosināšu Tiesai atzīt, ka LESD 18. un 21. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tādos apstākļos, kādi ir pamatlietā, ja dalībvalstij, uz kuru ir pārcēlies Savienības pilsonis, kurš ir citas dalībvalsts valstspiederīgais, ir iesniegts trešās valsts sagatavots izdošanas lūgums, lai varētu izpildīt šajā valstī piespriesto brīvības atņemšanas sodu, pieprasījuma saņēmējai dalībvalstij ir jāizvērtē, vai, ņemot vērā notiesātās personas saikni ar šo valsti, soda izpilde šajā dalībvalstī varētu veicināt šīs personas sociālo reintegrāciju. Ja tas tā ir, minētajai dalībvalstij ir jāīsteno visi starptautiskās sadarbības krimināllietās instrumenti, kas ir tās rīcībā saistībā ar pieprasījuma iesniedzēju trešo valsti, lai saņemtu tās piekrišanu attiecīgā soda izpildei tās teritorijā, attiecīgā gadījumā vispirms pielāgojot to atbilstoši tās krimināltiesību aktos paredzētajam sodam par tādu pašu noziedzīgu nodarījumu.

1 Oriģinālvaloda – franču.

2 C-182/15, EU:C:2016:630.

I. Atbilstošās tiesību normas

A. Eiropas Konvencija par izdošanu

4. 1957. gada 13. decembra Eiropas Padomes Konvencijas par izdošanu [3] 1. pants ir formulēts šādi:

"Līgumslēdzējas Puses saskaņā ar šajā Konvencijā izklāstītajiem noteikumiem un nosacījumiem apņemas nodot cita citai visas personas, attiecībā uz kurām Pieprasītājas Puses kompetentās varas iestādes ir uzsākušas procesuālās darbības sakarā ar nodarījumu vai arī attiecībā uz kurām minētās varas iestādes vēlas izpildīt sodu vai aresta orderi."

5. Eiropas Konvencijas par izdošanu 6. pantā "Pilsoņu izdošana" ir paredzēts:

"1.

a) Līgumslēdzējai Pusei ir tiesības atteikties izdot savus pilsoņus.

b) Ikviena Līgumslēdzēja Puse vienlaikus ar parakstīšanu vai iesniedzot ratifikācijas vai pievienošanās dokumentu var iesniegt paziņojumu, kurā tā, ciktāl tas uz šo Līgumslēdzēju Pusi attiecas, definē terminu "pilsonis" šīs [k]onvencijas izpratnē.

c) Pilsonība ir nosakāma tāda, kāda tā bijusi brīdī, kad pieņemts lēmums par izdošanu. [..]

2. Ja lūguma Saņēmēja Puse neizdod savu pilsoni, tai pēc Pieprasītājas Puses lūguma lieta ir jānodod izskatīšanai savām kompetentajām varas iestādēm, lai tās veiktu procesuālās darbības, ja tādas uzskatāmas par nepieciešamām. Šajā nolūkā, izmantojot 12. panta 1. punktā paredzētos līdzekļus, bez maksas ir jānosūta ar nodarījumu saistītā informācija un lietiskie pierādījumi. Pieprasītāja Puse ir jāinformē par tās lūguma rezultātiem."

6. Attiecībā uz Eiropas Konvencijas par izdošanu 6. pantu Somijas Republika ir sniegusi šādu paziņojumu:

"Šīs konvencijas izpratnē termins "pilsonis" nozīmē Somijas, Dānijas, Islandes, Norvēģijas un Zviedrijas pilsoņus, kā arī šajās valstīs dzīvojošos ārvalstniekus".

B. Somijas tiesības

7. Atbilstoši *Suomen perustuslaki* (Somijas Konstitūcija) (1999/731) 9. panta trešajai daļai "Somijas pilsoni pret viņa gribu nevar izdot vai nosūtīt uz citu valsti. Taču ar likumu var noteikt, ka Somijas pilsoni, ņemot vērā noziedzīgu nodarījumu vai tiesvedības nolūkos, [..] var izdot vai nosūtīt uz valsti, kurā tiek nodrošinātas viņa pamattiesības un tiesiskā aizsardzība."

8. 1970. gada 7. jūlija *laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta* (Likums par izdošanu noziedzīga nodarījuma dēļ) (456/1970) [4] 2. pantā ir noteikts, ka Somijas pilsonis nevar tikt izdots.

9. Likuma par izdošanu 14. panta pirmajā daļā ir paredzēts:

"*Oikeusministeriö* [(Tieslietu ministrija, Somija)] izlemj, vai izdošanas lūgums ir jāapmierina."

3 Turpmāk tekstā – "Eiropas Konvencija par izdošanu".

4 Turpmāk tekstā – "Likums par izdošanu".

10. Likuma par izdošanu 16. panta pirmajā daļā ir noteikts:

"Ja persona, kuras izdošana ir tikusi lūgta, izmeklēšanas laikā vai pirms lēmuma pieņemšanas pēc būtības Tieslietu ministrijai iesniegtā procesuālā rakstā ir paziņojusi, ka, tās ieskatā, nav izpildīti izdošanas juridiskie priekšnoteikumi, ministrijai, ja izdošanas lūgums netiek noraidīts uzreiz, pirms lēmuma pieņemšanas pēc būtības ir jālūdz atzinums *Korkein oikeus* [(Augstākā tiesa, Somija)]. Ministrija var lūgt atzinumu arī citos gadījumos, ja tā to uzskata par nepieciešamu."

11. Saskaņā ar Likuma par izdošanu 17. pantu "*Korkein oikeus* [(Augstākā tiesa)], ņemot vērā šī likuma 1.–10. panta normas un attiecīgās Somijai saistošas starptautiskas konvencijas tiesību normas, pārbauda, vai izdošanas lūgums var tikt apmierināts. Ja, *Korkein oikeus* [(Augstākā tiesa)] ieskatā, izdošanai pastāv šķēršļi, izdošanas lūgums nevar tikt apmierināts."

12. Turklāt tādas valsts tiesas, kas nav Savienības dalībvalsts, piemērots brīvības atņemšanas sods var tikt izpildīts Somijā atbilstoši 1987. gada 16. janvāra *laki kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa* (Likums par starptautisko sadarbību konkrētu krimināsodu izpildē) (21/1987). Šī likuma 3. pants ir formulēts šādi:

"Sods, kuru ir piemērojusi ārvalsts tiesa, var tikt izpildīts Somijā, ja:

1) spriedums valstī, kurā tas ir ticis pasludināts, ir stājies likumīgā spēkā un ir izpildāms;

[..]

3) to ir lūgusi vai tam ir piekritusi valsts, kurā sods ir ticis piemērots.

Brīvības atņemšanas sods atbilstoši pirmajai daļai var tikt izpildīts Somijā, ja notiesātā persona ir Somijas pilsonis vai ārzemnieks, kura pastāvīgā dzīvesvieta ir Somijā, un notiesātā persona ir tam piekritusi. [..]"

II. Pamatlietas fakti un prejudiciālie jautājumi

13. 2011. gada 1. februārī *D. Raugevicius*, kuram ir Lietuvas un Krievijas pilsonības, Krievijā tika atzīts par vainīgu ar narkotiskajām vielām saistīta noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, uzglabājot 3,04 gramus heroīna saturošu maisījumu bez nolūka to realizēt. Viņam tika piespriests nosacīts brīvības atņemšanas sods.

14. 2011. gada 16. novembrī Ļeņingradas apgabala (Krievija) tiesa atcēla nosacīto notiesāšanu ar uzraudzību saistīto pienākumu neizpildes dēļ un piesprieda *D. Raugevicius* brīvības atņemšanas sodu uz četriem gadiem.

15. 2016. gada 12. jūlijā attiecībā uz *D. Raugevicius* tika izdots starptautiskais aresta orderis.

16. 2016. gada 12. decembrī *käräjäoikeus* (Pirmās instances tiesa, Somija) noteica *D. Raugevicius* aizliegumu izceļot no valsts.

17. 2016. gada 27. decembrī Krievijas Federācija nosūtīja Somijas Republikai izdošanas lūgumu, lūdzot apcietināt *D. Raugevicius* un izdot viņu Krievijai, lai varētu izpildīt brīvības atņemšanas sodu.

18. *D. Raugevicius* iebilda pret izdošanu, tostarp norādot, ka viņš jau ilgstoši dzīvo Somijā un ka šajā dalībvalstī dzīvo divi viņa bērni, kuri ir Somijas pilsoņi.

19. Tieslietu ministrija 2017. gada 7. februārī lūdza *Korkein oikeus* (Augstākā tiesa) atzinumu par to, vai pastāv juridisks šķērslis *D. Raugevicius* izdošanai Krievijai.

20. *Korkein oikeus* (Augstākā tiesa) norāda, ka gadījumā, kad notiek tās iesaistīšanās, sniedzot atzinumu saistībā ar izdošanas lūgumu, tās statuss atšķiras no statusa, kāds tai parasti ir tiesvedībā. Tomēr tā uzskata, ka pat šajā kontekstā tā, ņemot vērā Tiesas judikatūru [5], ir kvalificējama kā "tiesa" LESD 267. panta izpratnē, jo tā ir tikusi izveidota ar likumu, tā ir pastāvīga, tās pieņemtie nolēmumi ir saistoši, tiesvedība tajā notiek atbilstoši sacīkstes principam, tā piemēro tiesību normas, kā arī tā ir neatkarīga. *Korkein oikeus* (Augstākā tiesa) piebilst, ka tajā patiešām ir tikusi ierosināta lieta, jo *D. Raugevicius* ir apstrīdējis viņa izdošanas juridiskos priekšnoteikumus, un, Tieslietu ministrijas ieskatā, izdošanas lūgums nav nekavējoties noraidāms. Visbeidzot atzinums, kas tai ir jāsniedz, ir saistošs, un tādējādi izdošanas lūgums nevarēs tikt apmierināts, ja tā uzskatīs, ka pastāv šķērslis izdošanai. Šādos apstākļos, *Korkein oikeus* (Augstākā tiesa) ieskatā, runa ir par procesu, kura noslēgumā ir paredzēts pieņemt tiesas nolēmumu.

21. *Korkein oikeus* (Augstākā tiesa) norāda, ka izdošanas lūgums ir balstīts uz Eiropas Konvenciju par izdošanu un ka tajā, tāpat kā citās starptautiskās konvencijās, valstij, kura atsakās izdot savus valstspiederīgos, nav noteikts pienākums veikt pasākumus, lai izpildītu citā valstī piemēroto sodu. Starp Savienību un Krievijas Federāciju nav noslēgta konvencija izdošanas jomā, un Somijas Republika nav arī parakstījusi ar Krievijas Federāciju divpusēju nolīgumu par izdošanu.

22. *Korkein oikeus* (Augstākā tiesa) ieskatā, nozīme var būt starptautiskajām konvencijām par krimināllietās pieņemto nolēmumu atzīšanu un notiesāto personu nodošanu, jo šo konvenciju mērķis ir nodrošināt, lai notiesātā persona varētu izciest tai piespriesto sodu valstī, kuras valstspiederīgā tā ir, vai valstī, kurā tā dzīvo, kas var veicināt tās sociālo rehabilitāciju un reintegrāciju.

23. *Korkein oikeus* (Augstākā tiesa) norāda, ka 2016. gada 6. septembra spriedumā *Petruhhin* [6] Tiesa pirmo reizi pauda viedokli par to, kā Savienības tiesības ietekmē Savienības pilsoņa izdošanu ārpus Eiropas Savienības, pamatojoties uz attiecīgās dalībvalsts noslēgtu starptautisku nolīgumu par izdošanu. Tā atgādina, ka šajā spriedumā runa bija par izdošanas lūgumu, ko trešā valsts bija iesniegusi kriminālvajāšanas veikšanai par izdarīto noziedzīgo nodarījumu.

24. Tomēr *Korkein oikeus* (Augstākā tiesa) šobrīd ir jāizskata citāda situācija. Problēma, ar kuru tā ir saskārusies, ir saistīta ar to, vai Tiesas 2016. gada 6. septembra spriedumā *Petruhhin* [7] sniegtās norādes var tikt tieši piemērotas arī situācijās, kad Savienības pilsoņa izdošana trešajai valstij tiek lūgta brīvības atņemšanas soda izpildei. Tādējādi ir jānosaka, vai un kādā mērā attiecīgā gadījumā, kad saistībā ar noziedzīgo nodarījumu trešajā valstī jau ir ticis pieņemts izpildāms nolēmums, var tikt piemēroti Savienības tiesībās paredzētie sadarbības krimināllietās mehānismi.

25. *Korkein oikeus* (Augstākā tiesa) atgādina, ka atbilstoši LESD 21. pantam visiem Savienības pilsoņiem ir tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā. Savienības pilsoņa brīvu pārvietošanos var ietekmēt tas, ka pastāv risks, ka viņš var tikt izdots trešajai valstij, ja viņš no savas pilsonības dalībvalsts izceļos uz citu dalībvalsti. *Korkein oikeus* (Augstākā tiesa) ieskatā, saistībā ar šo pārvietošanās brīvības ierobežojumu nav nozīmes tam, vai izdošanas lūgums ir saistīts ar krimināvajāšanas pasākumiem vai soda izpildi trešajā valstī. Turklāt tam, ka attiecīgajai personai ir arī tās trešās valsts pilsonība, kura lūdz izdot šo personu, nevar būt nozīme, izvērtējot tās situāciju atbilstoši Savienības tiesībām. *Korkein oikeus* (Augstākā tiesa) tomēr vēlas iegūt Tiesas apstiprinājumu par šiem jautājumiem.

5 *Korkein oikeus* (Augstākā tiesa) šajā ziņā tostarp ir norādījusi uz 2012. gada 19. decembra spriedumu *Epitropos tou Elegktikou Synedriou* (C-363/11, EU:C:2012:825, 18. punkts).

6 C-182/15, EU:C:2016:630.

7 C-182/15, EU:C:2016:630.

26. Minētā tiesa uzsver, ka attiecībā uz Somijas pilsoni un citas dalībvalsts pilsoni pastāv atšķirīga attieksme, jo atbilstoši Somijas tiesībām tikai pēdējais minētais var tikt izdots. Šī tiesa norāda, ka situācijā, kura ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā, valsts pilsoņiem un citu dalībvalstu pilsoņiem var tikt radīta atšķirīga situācija tikai tad, ja pastāv atbilstoši Tiesas judikatūrai atļauti pamatojoši iemesli. Šajā ziņā *Korkein oikeus* (Augstākā tiesa) norāda uz mērķi izvairīties no personu, kas izdarījušas noziedzīgu nodarījumu, nesodāmības riska, kas 2016. gada 6. septembra spriedumā *Petruhhin* [8] ir ticis atzīts par leģitīmu mērķi. Gan izdošana kriminālvajāšanai, gan izdošana notiesājoša sprieduma izpildei atbilst šim mērķim. Līdz ar to, šīs tiesas ieskatā, ir jāpārbauda, vai saistībā ar soda izpildi Somijas pilsoņi atrodas situācijā, kas atšķiras no citu dalībvalstu pilsoņu situācijas.

27. Šajā ziņā *Korkein oikeus* (Augstākā tiesa) norāda, ka, lai arī atbilstoši starptautiskajiem nolīgumiem par izdošanu principā pastāv pienākums uzsākt kriminālvajāšanu pret valsts pilsoni, ja viņš nav ticis izdots, pienākums izdošanas atteikuma gadījumā nodrošināt attiecīgā soda izpildi valsts teritorijā nepastāv. Tas tostarp izriet no Eiropas Konvencijas par izdošanu 6. panta 2. punkta. Somijas Republika tāpat kā daudzas citas dalībvalstis nav tādas konvencijas kā, piemēram, Konvencija par krimināls priedumu starptautisko spēkā esamību [9] līgumslēdzēja puse, no kuras izrietētu vispārējs pienākums izpildīt citās valstīs pasludinātus notiesājošus spriedumus.

28. *Korkein oikeus* (Augstākā tiesa) piebilst, ka saskaņā ar Somijas tiesībām ārvalsts sprieduma, kas pasludināts trešajā valstī, izpildes priekšnoteikums ir ne tikai valsts, kurā pasludināts spriedums, bet arī valsts, kurā notiek izpilde, un notiesātās personas piekrišana, izņemot apkārtējus apstākļus, kas šobrīd izskatāmajā lietā nepastāv. Līdz ar to ir jākonstatē, ka aizsardzība pret izdošanu, kas ir attiecināma tikai uz valsts pilsoņiem, nav attaisnojama nedz ar valsts pienākumu, nedz ar faktisku iespēju nodrošināt sodu, kas ārvalstīs piemēroti tās pilsoņiem, izpildi Somijas teritorijā.

29. *Korkein oikeus* (Augstākā tiesa) arī atzīmē – ja izdošanas lūgums ir iesniegts, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, uz kriminālvajāšanas uzsākšanu balstīta sadarbības mehānisma piemērošana nozīmē jaunas procedūras uzsākšanu par vienu un to pašu noziedzīgo nodarījumu, kas varētu nelabvēlīgi ietekmēt *ne bis in idem* principu. Pat ja šis princips, kurš ir ietverts Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 50. pantā, ir piemērojams starp Savienības dalībvalstīm un tādā pat mērā nav piemērojams ārpus tām, dažas dalībvalstis tomēr to ievēro arī trešajā valstī pasludināta notiesājoša sprieduma gadījumā.

30. Turklāt kriminālvajāšanas uzsākšana pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī var nebūt iespējama citu juridisku iemeslu dēļ. Šajā lietā, piemēram, pret *D. Raugevicius*, ja viņš būtu Somijas pilsonis, Somijā nevarētu tikt uzsākta kriminālvajāšana, lai gan Somijas Republikai ir uz pilsonību balstītas izmeklēšanas pilnvaras saistībā ar ārvalstīs izdarītiem noziedzīgiem nodarījumiem. Proti, tā kā noziedzīgais nodarījums ir saistīts tikai ar nelielu daudzumu narkotisko vielu, kas paredzētas personiskajai lietošanai, atbilstoši valsts tiesībām attiecībā uz tiesībām veikt kriminālvajāšanu Somijā būtu iestājies noilgums.

31. *Korkein oikeus* (Augstākā tiesa) jautā, vai ir jāīsteno sadarbības mehānisms, ko Tiesa ir norādījusi 2016. gada 6. septembra spriedumā *Petruhhin* [10], lai veiktu kriminālvajāšanu gadījumā, ja noziedzīgais nodarījums jau ir bijis trešajā valstī pasludināta notiesājoša sprieduma priekšmets.

32. Minētā tiesa norāda, ka atbilstoši 2016. gada 6. septembra sprieduma *Petruhhin* [11] loģikai šķiet iespējams informēt dalībvalsti, kuras pilsonība ir attiecīgajam Savienības pilsonim, un gaidīt, vai tā izdos Eiropas apcietināšanas orderi kriminālvajāšanas uzsākšanai vai krimināllietā pieņemtā nolēmuma izpildei atbilstoši tās valsts tiesībām. Tomēr šādā gadījumā rodas jautājums, kādā termiņā šai dalībvalstij ir jāpieņem tās lēmums personas, uz ko attiecas izdošanas lūgums, pašas interesēs. Turklāt tādā

8 C-182/15, EU:C:2016:630, 37. punkts.

9 Hāgā 1970. gada 28. maijā parakstītā Eiropas Konvencija par krimināls priedumu starptautisko spēkā esamību.

10 C-182/15, EU:C:2016:630.

11 C-182/15, EU:C:2016:630.

gadījumā kā šajā lietā nav droši zināms, ka dalībvalsts, kuras pilsonība ir attiecīgajai personai, uzskatīs, ka tai ir jāuzsāk kriminālvajāšana, tostarp ņemot vērā tiesību veikt kriminālvajāšanu noilgumu vai *ne bis in idem* principa piemērošanu valstī. Šādā gadījumā būtu jānoskaidro, vai pieprasījuma saņēmējai valstij tādējādi ir pienākums izdot citas dalībvalsts pilsoni vai arī tai, tieši pretēji, ir jāatsaka izdošana un kādi konkrēti apstākļi ir jāņem vērā.

33. Šādos apstākļos *Korkein oikeus* (Augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai valsts tiesību normas par izdošanu noziedzīga nodarījuma dēļ, ņemot vērā citas dalībvalsts pilsoņu brīvu pārvietošanos, neatkarīgi no tā, vai uz konvencijas par izdošanu balstīts trešās valsts izdošanas lūgums tiek iesniegts ar mērķi izpildīt brīvības atņemšanas sodu vai – kā lietā, kurā tika taisīts 2016. gada 6. septembra spriedums *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630), – veikt kriminālvajāšanu, ir jāvērtē vienādi? Vai nozīme ir tam, ka persona, kuras izdošana tiek lūgta, ir ne tikai Savienības pilsonis, bet arī tās valsts pilsonis, kas ir iesniegusi izdošanas lūgumu?

2) Vai ar valsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru tikai valsts pilsoņi netiek izdoti soda izpildei ārpus Savienības, citas dalībvalsts pilsoņiem nepamatoti tiek radīta nelabvēlīgāka situācija? Vai arī gadījumā, kad runa ir par izpildi, ir jāpiemēro Savienības tiesību mehānismi, ar kuriem leģitīms mērķis var tikt sasniegts mazāk ierobežojošā veidā? Kā ir jāatbild uz izdošanas lūgumu, ja tas ir ticis paziņots citai dalībvalstij, izmantojot šādus mehānismus, taču tā, piemēram, juridisku šķēršļu dēļ neveic pasākumus attiecībā uz savas valsts pilsoņiem?"

III. Analīze

34. Jāatgādina, ka *Korkein oikeus* (Augstākā tiesa) uzdoto prejudiciālo jautājumu pamatā ir tas, vai pastāv juridisks šķērslis *D. Raugevicius* izdošanai Krievijai, jo šāda šķēršļa pastāvēšanas gadījumā Somijas iestādes nevarētu apmierināt šīs trešās valsts iesniegto izdošanas lūgumu.

35. Uzdodot minētos jautājumus, kuri ir jāaplūko kopā, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai LESD 18. un 21. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka, izskatot izdošanas lūgumu, kurš ietilpst Eiropas Konvencijas par izdošanu piemērošanas jomā un kuru ir iesniegusi trešā valsts, lai izpildītu šajā valstī piemēroto sodu, uz tās dalībvalsts pilsoņiem, kas nav pieprasījuma saņēmēja dalībvalsts, ir attiecināms noteikums, kurš aizliedz šai pēdējai dalībvalstij izdot tās pilsoņus.

36. Vispirms ir jānorāda, ka izpildāmā soda pamatā ir Ļeņingradas apgabala (Krievija) tiesas pieņemts nolēmums, ar kuru tika atcelts nosacītais brīvības atņemšanas sods, kurš *D. Raugevicius* tika piespriests 2011. gada 1. februārī, piespriežot viņam brīvības atņemšanas sodu uz četriem gadiem. Tā kā šī jaunā soda piemērošana šķiet pamatota ar to, ka *D. Raugevicius* nebija izpildījis ar uzraudzību saistītos pienākumus, ir iespējams, ka otrais minētais sods ir ticis piemērots viņam klātneesot. Ja iesniedzējtiesa apstiprinātu šo konstatējumu, tai būtu jāizvērtē, vai izpildāmais krimināllietā pieņemtais nolēmums ir ticis pieņemts atbilstoši tiesībām uz taisnīgu tiesu.

37. Paturot to prātā, no 2016. gada 6. septembra sprieduma *Petruhhin* [12] izriet, ka, nepastāvot starptautiskai konvencijai starp Savienību un attiecīgo trešo valsti, izdošanas jomā pastāvošie noteikumi ietilpst dalībvalstu kompetencē [13].

38. Tomēr gadījumos, kad piemērojamas Savienības tiesības, attiecīgajām valsts tiesību normām ir tās jāievēro [14].

12 C-182/15, EU:C:2016:630.

13 Skat. spriedumu, 2016. gada 6. septembris, *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630, 26. punkts).

14 Skat. spriedumu, 2016. gada 6. septembris, *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630, 27. punkts).

39. LESD 18. panta, lasot to kopā ar LESD noteikumiem par Savienības pilsonību, piemērošanas jomā tādējādi ietilpst gadījumi, kas saistīti ar brīvību pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, kura ir noteikta LESD 21. pantā [15].

40. Līdz ar to ir jāuzskata, ka tāda Savienības pilsoņa kā *D. Raugevicius* situācija, kurš ir Lietuvas pilsonis, kas ir izmantojis savas tiesības brīvi pārvietoties Savienībā, apmetoties uz dzīvi citā dalībvalstī, kura nav viņa pilsonības dalībvalsts, ietilpst Līgumu piemērošanas jomā LESD 18. panta izpratnē.

41. Šo konstatējumu nekādi neietekmē *Korkein oikeus* (Augstākā tiesa) uzsvērtais apstāklis, ka attiecīgajai personai ir arī tās trešās valsts pilsonība, kura ir lūgusi to izdot. Proti, dubultā dalībvalsts un trešās valsts pilsonība nevar liegt attiecīgajai personai brīvības, kas tai kā dalībvalsts pilsonei izriet no Savienības tiesībām [16]. Tāpat Savienības tiesību piemērošanas jomas noteikšanu neietekmē tas, ka atšķirībā no lietā, kurā tika taisīts 2016. gada 6. septembra spriedums *Petruhhin* [17], pastāvošās situācijas pamatlietā aplūkojamais izdošanas lūgums ir sagatavots, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, nevis lai veiktu kriminālvajāšanu.

42. Ievērojot Līgumu piemērošanas jomu, atbilstoši LESD 18. pantam ir aizliegta jebkāda diskriminācija pilsonības dēļ.

43. Eiropas Konvencijā par izdošanu saskaņā ar tās 6. panta 1. punkta a) apakšpunktu līgumslēdzējām valstīm ir ļauts atteikties izdot savus pilsoņus. Tomēr šīs pilnvaras ir jāīsteno atbilstoši primārajām tiesībām, it īpaši LESD noteikumiem par vienlīdzīgu attieksmi un Savienības pilsoņu pārvietošanās brīvību [18].

44. Līdz ar to dalībvalsts veiktai tāda tās valsts tiesību noteikuma piemērošanai, saskaņā ar kuru netiek izdots neviens valsts pilsonis, ir jāatbilst LESD, tostarp tā 18. un 21. pantam [19].

45. Šajā ziņā Tiesa ir nospriedusi, ka dalībvalsts noteikumi par izdošanu, ar kuriem ir paredzēta atšķirīga attieksme atkarībā no tā, vai attiecīgā persona ir šīs dalībvalsts pilsone vai citas dalībvalsts pilsone, tādā ziņā, ka rezultātā citu dalībvalstu pilsoņiem, kuri ir pārvietojušies uz pieprasījuma saņēmējas dalībvalsts teritoriju, netiek piešķirta aizsardzība pret izdošanu, kāda ir šīs pēdējās minētās dalībvalsts pilsoņiem, var ietekmēt pirmo minēto pilsoņu tiesības brīvi pārvietoties Savienībā [20].

46. No tā izriet, ka tādā situācijā kā pamatlietā nevienlīdzīga attieksme, atbilstoši kurai ir atļauts izdot tādu Savienības pilsoni, kurš ir citas dalībvalsts, kas nav pieprasījuma saņēmēja dalībvalsts, pilsonis, kā *D. Raugevicius*, rada pārvietošanās brīvības ierobežojumu LESD 21. panta izpratnē [21].

47. Šāds ierobežojums var tikt attaisnots tikai tad, ja tas ir pamatots ar objektīviem apsvērumiem un ir samērīgs ar attiecīgajos valsts tiesību noteikumos izdošanas jomā noteikto leģitīmo mērķi [22].

48. Tiesa ir atzinusi, ka mērķis izvairīties no personu, kas izdarījušas noziedzīgu nodarījumu, nesodāmības riska ietilpst noziedzības novēršanā un apkarošanā. Šis mērķis kontekstā ar LES 3. panta 2. punktā minēto brīvības, drošības un tiesiskuma telpu bez iekšējām robežām ir jāuzskata par tādu, kas Savienības tiesībās ir leģitīms [23].

15 Skat. spriedumu, 2018. gada 10. aprīlis, *Pisciotti* (C-191/16, EU:C:2018:222, 33. punkts).

16 Skat. spriedumu, 1992. gada 7. jūlijs, *Micheletti* u.c. (C-369/90, EU:C:1992:295, 15. punkts).

17 C-182/15, EU:C:2016:630.

18 Skat. spriedumu, 2018. gada 10. aprīlis, *Pisciotti* (C-191/16, EU:C:2018:222, 42. punkts).

19 Skat. spriedumu, 2018. gada 10. aprīlis, *Pisciotti* (C-191/16, EU:C:2018:222, 43. punkts).

20 Skat. spriedumu, 2018. gada 10. aprīlis, *Pisciotti* (C-191/16, EU:C:2018:222, 44. punkts un tajā minētā judikatūra).

21 Pēc analoģijas skat. spriedumu, 2018. gada 10. aprīlis, *Pisciotti* (C-191/16, EU:C:2018:222, 45. punkts un tajā minētā judikatūra).

22 Skat. spriedumu, 2018. gada 10. aprīlis, *Pisciotti* (C-191/16, EU:C:2018:222, 46. punkts un tajā minētā judikatūra).

23 Skat. spriedumu, 2018. gada 10. aprīlis, *Pisciotti* (C-191/16, EU:C:2018:222, 47. punkts un tajā minētā judikatūra).

49. Tomēr pasākumus, kas ierobežo tādu pamatbrīvību kā LESD 21. pantā paredzētā pamatbrīvība, ar objektīviem apsvērumiem var attaisnot tikai tad, ja šie pasākumi ir nepieciešami, lai aizsargātu intereses, ko ar tiem paredzēts nodrošināt, un vienīgi tad, ja šos mērķus nevar sasniegt ar mazāk ierobežojošiem pasākumiem [24].

50. Ņemot vērā iepriekš izklāstīto Tiesas judikatūru, tādējādi rodas jautājums, vai Somijas Republika attiecībā uz *D. Raugevicius* var rīkoties veidā, kas mazāk aizskartu viņa tiesību uz brīvu pārvietošanos īstenošanu, nekā lēmums izdot viņu Krievijai.

51. Pārbaudot, vai pastāv citi pasākumi, kuri mazākā mērā aizskartu LESD 21. pantā piešķirto tiesību īstenošanu un kuri tikpat efektīvi ļautu sasniegt mērķi izvairīties no personas, kurai trešajā valstī piespriests brīvības atņemšanas sods, nesodāmības riska kā izdošanas lēmums, Tiesa 2016. gada 6. septembra spriedumā *Petruhhin* [25] saistībā ar izdošanas lūgumu kriminālvajāšanas veikšanai nosprieda, ka ir jādod priekšroka informācijas apmaiņai ar to dalībvalsti, kuras pilsonība ir attiecīgajai personai, lai attiecīgā gadījumā sniegtu šīs dalībvalsts iestādēm iespēju izdot Eiropas apcietināšanas orderi kriminālvajāšanas veikšanas nolūkā. Līdz ar to, Tiesas ieskatā – ja dalībvalsts, uz kuru ir pārcēlies Savienības pilsonis, kurš ir kādas citas dalībvalsts pilsonis, ir saņēmusi tādas trešās valsts sagatavotu izdošanas lūgumu, ar kuru pirmā dalībvalsts ir noslēgusi izdošanas nolīgumu, tai ir pienākums informēt dalībvalsti, kuras pilsonība ir minētajam pilsonim, un attiecīgā gadījumā pēc šīs pēdējās dalībvalsts lūguma nodot tai minēto pilsoni atbilstoši Padomes Pamatlēmuma 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm [26], kas grozīts ar Padomes Pamatlēmumu 2009/299/TI (2009. gada 26. februāris) [27], noteikumiem, ar nosacījumu, ka šai dalībvalstij atbilstoši tās valsts tiesībām ir kompetence veikt kriminālvajāšanu attiecībā uz šo personu par ārpus tās valsts teritorijas izdarītajiem nodarījumiem [28].

52. 2018. gada 10. aprīļa spriedumā *Pisciotti* [29] Tiesa nosprieda, ka šis risinājums, kas ir rasts kontekstā, kuru raksturo apstāklis, ka starp Eiropas Savienību un attiecīgo trešo valsti nepastāvēja starptautisks nolīgums izdošanas jomā, ir piemērojams tādā situācijā, kurā šādā nolīgumā pieprasījuma saņēmējai dalībvalstij ir piešķirtas pilnvaras neizdot pašai savus pilsoņus.

53. Šīs lietas konkrētajos apstākļos, manā ieskatā, tomēr nevar atzīt, ka tāda sadarbības mehānisma iedarbināšana starp pieprasījuma saņēmēju dalībvalsti un trešo valsti, kuras pilsonība ir attiecīgajai personai, kuru ir uzsvērusi Tiesa 2016. gada 6. septembra spriedumā *Petruhhin* [30], var tikt uzskatīta par atbilstošu alternatīvu izdošanai.

54. Kā jau norādīts iepriekš, šī mehānisma pamatā ir pieprasījuma saņēmējas dalībvalsts veiktā tās dalībvalsts informēšana, kuras pilsonība ir attiecīgajai personai, lai sniegtu šīs dalībvalsts iestādēm iespēju attiecīgā gadījumā izdot Eiropas apcietināšanas orderi kriminālvajāšanas veikšanai.

55. Jāatgādina, ka pamatlietā aplūkojamā izdošanas lūguma mērķis ir *D. Raugevicius* Krievijā piespriestā soda izpilde. Līdz ar to ir jāizvērtē nevis tas, vai tās dalībvalsts tiesu iestādes, kuras pilsonība ir *D. Raugevicius*, proti, Lietuvas Republikas iestādes, varētu uzsākt jaunu kriminālvajāšanu pret viņu, bet drīzāk tas, vai šī soda izpilde Savienībā ir uzskatāma par alternatīvu pasākumu izdošanai. Tāpat jāuzsver, ka risinājums, kura mērķis būtu dot Lietuvas tiesu iestādēm iespēju izdot Eiropas apcietināšanas orderi, lai veiktu jaunu kriminālvajāšanu pret *D. Raugevicius*, būtu pretrunā *ne bis in idem* principam.

24 Skat. spriedumu, 2018. gada 10. aprīlis, *Pisciotti* (C-191/16, EU:C:2018:222, 48. punkts un tajā minētā judikatūra).

25 C-182/15, EU:C:2016:630.

26 OV 2002, L 190, 1. lpp.

27 OV 2009, L 81, 24. lpp.; turpmāk tekstā – "Pamatlēmums 2002/584".

28 Skat. spriedumu, 2016. gada 6. septembris, *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630, 48. un 50. punkts).

29 C-191/16, EU:C:2018:222.

30 C-182/15, EU:C:2016:630.

56. Tāpat man nešķiet iespējams iedarbināt mehānismu, kuru izmantojot Lietuvas tiesu iestādēm būtu iespēja izdot Eiropas apcietināšanas orderi soda izpildei Lietuvas teritorijā. Papildus juridiskajam šķērslim, ko rada tas, ka lēmumu par izpildāmo sodu ir pieņēmusi trešās valsts tiesa, ir jānorāda, ka šādā gadījumā Somijas iestādes varētu pamatoti atsaukties uz Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktā ietverto Eiropas apcietināšanas ordera fakultatīvas neizpildes pamatu, atbilstoši kuram izpildes tiesu iestāde var atteikties izpildīt šādu orderi, kas izsniegts, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, ja pieprasītā persona "paliek izpildes dalībvalstī, ir izpildes dalībvalsts pilsonis vai rezidents" un šī valsts apņemas pati nodrošināt šā soda izpildi saskaņā ar tās tiesību aktiem.

57. Tiesa jau ir nospriedusi, ka šī fakultatīvas neizpildes pamata mērķis tostarp ir ļaut izpildes tiesu iestādei piešķirt īpašu nozīmi iespējai vairot pieprasītās personas sociālās reintegrācijas iespējas pēc tai piespriestā soda izciešanas [31].

58. Šajā ziņā ir jāuzsver, kā *Korkein oikeus* (Augstākā tiesa) savā lēmumā par prejudiciālu jautājumu uzdošanu ir norādījusi, ka *D. Raugevicius* ir iebildis pret izdošanu, tostarp pamatojoties uz to, ka viņš jau ilgstoši dzīvo Somijā un šajā dalībvalstī dzīvo arī divi viņa bērni, kuri abi ir Somijas pilsoņi.

59. Šajā tiesvedībā šie faktiskie apstākļi nav tikuši apstrīdēti. Turklāt ir jānorāda, ka tiesas sēdē mutvārdu paskaidrojumu uzklausīšanai, kura tika noturēta 2018. gada 14. maijā, Tiesa nevarēja iztaujāt nedz Somijas Republiku, nedz *D. Raugevicius* pārstāvi, lai varētu apstiprināt šos apstākļus un precizēt saikni starp *D. Raugevicius* un šo dalībvalsti, jo neviena no šīm pusēm nebija uzskatījusi par lietderīgu piedalīties šajā tiesas sēdē. Līdz ar to es balstīšos tikai uz tiem faktiskajiem apstākļiem, kas ir manā rīcībā, proti, tiem apstākļiem, kuri izriet no iesniedzējtiesas nolēmuma.

60. Apstāklis, ka *D. Raugevicius* jau ilgstoši dzīvo Somijā un ka šajā dalībvalstī dzīvo divi viņa bērni, kuri ir Somijas pilsoņi, liek man domāt, ka, lai veicinātu viņa sociālo reintegrāciju pēc soda izciešanas, Krievijā pasludinātais notiesājošais spriedums būtu jāizpilda Somijas teritorijā, attiecīgā gadījumā veicot tā pielāgošanu atbilstoši Somijas krimināltiesību aktos paredzētajam sodam par tāda paša veida noziedzīgu nodarījumu.

61. Atbildē, kas Somijas Republikai jāsniedz saistībā ar Krievijas iestāžu iesniegto izdošanas lūgumu, tādējādi ir jāņem vērā soda reintegrācijas funkcija, kura ir cieši saistīta ar Pamattiesību hartas 1. pantā ietverto "cilvēka cieņas" jēdzienu.

62. Soda izpilde notiek pēc galīgās soda pasludināšanas. Tātad runa ir par kriminālprocesa pēdējo posmu, proti, posmu, kura laikā spriedums stājas spēkā.

63. Tā ietver visus pasākumus, kas, pirmkārt, var garantēt faktisko soda izpildi, un, otrkārt, var nodrošināt notiesātās personas sociālo reintegrāciju. Šajā ziņā kompetentajām tiesu iestādēm ir jānosaka procedūras attiecībā uz soda norisi un tā atvieglošanu, izlemjot, piemēram, piemērot soda izciešanu, atrodoties ārpus ieslodzījuma vietas, izbraukšanas atļaujas, daļēju ieslodzījumu, soda sadalīšanu vai nosacītu sodu, apcietinātās personas pirmstermiņa vai nosacītas atbrīvošanas pasākumus vai pakļaušanu elektroniskai uzraudzībai. Tiesībās sodu izpildes jomā ir ietverti arī pasākumi, kas var tikt veikti pēc notiesātās personas atbrīvošanas, piemēram, tās pakļaušana tiesas uzraudzībai vai arī tās piedalīšanās rehabilitācijas programmās, vai atlīdzināšanas pasākumi par labu cietušajiem.

64. Tas nozīmē, ka visus pasākumus saistībā ar sodu izpildi un atvieglošanu tiesu iestādes nosaka individuāli, lai, ievērojot sabiedrības intereses un cietušo personu tiesības, papildus recidīva novēršanai sekmētu notiesātās personas sociālo integrāciju vai reintegrāciju.

31 Skat. tostarp spriedumu, 2017. gada 29. jūnijs, *Popławski* (C-579/15, EU:C:2017:503, 21. punkts un tajā minētā judikatūra).

65. Soda izpilde dalībvalstī, kurā attiecīgā persona dzīvo kopā ar ģimeni, veicina plaisas mazināšanos starp viņu un kopienu, kurā viņš reintegrēsies pēc soda izpildes. Šīs vietas noteikšana soda izpildei ir nepieciešama, lai saglabātu sociālo saikni, ko attiecīgā persona ir izveidojusi, kas ir ļāvusi tai iekļauties attiecīgajā sabiedrībā un kas tādējādi veicinās tās sociālo reintegrāciju pēc brīvības atņemšanas soda izciešanas.

66. Nodošana soda izciešanai ir viens no sprieduma izpildes pasākumiem [32]. Tā ļauj veikt soda individualizāciju, lai veicinātu notiesātās personas sociālo reintegrāciju.

67. Kā Tiesa jau ir norādījusi, Savienības pilsoņa sociālā reintegrācija dalībvalstī, kurā tas ir patiesi integrējies, ir ne tikai šīs dalībvalsts interesēs, bet arī Eiropas Savienības interesēs kopumā [33].

68. Nozīmi, kādu Savienības likumdevējs ir piešķīris sociālās reintegrācijas mērķim, tostarp tieši apstiprina Padomes Pamatlēmums 2008/909/TI (2008. gada 27. novembris) par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu attiecībā uz spriedumiem krimināllietās, ar kuriem piespriesti brīvības atņemšanas sodi vai ar brīvības atņemšanu saistīti pasākumi, lai tos izpildītu Eiropas Savienībā [34], kura 3. panta 1. punktā ir precizēts, ka tā mērķis ir "sekmēt notiesātās personas sociālo rehabilitāciju".

69. Turklāt Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir uzsvērusi dalībvalstu pienākumu, izstrādājot to politiku krimināltiesību jomā, ņemt vērā ieslodzīto personu reintegrācijas mērķi [35].

70. Ņemot vērā mērķi palielināt ar brīvības atņemšanu sodu trešajā valstī notiesātās personas sociālās reintegrācijas iespējas, pieprasījuma saņēmējas dalībvalsts pilsoņiem un šajā valstī dzīvojošajiem citu dalībvalstu pilsoņiem principā nebūtu piemēroja atšķirīga attieksme [36].

71. Proti, citu dalībvalstu pilsoņi, kuriem ir faktiska, stabila un ilgstoša saikne ar pieprasījuma saņēmējas dalībvalsts sabiedrību, atrodas situācijā, kas ir salīdzināma ar šīs pēdējās minētās dalībvalsts pilsoņu situāciju. Ja šīm personām tiek piemērota atšķirīga attieksme, nesniedzot tām tādas pašas sociālās reintegrācijas iespējas, tas būtu uzskatāms par diskrimināciju pilsonības dēļ, kas ir pretrunā LESD 18. pantam. Pašam jēdzienam "Savienības pilsonība" būtu pretrunā apgalvot, ka tikai tām personām, kurām ir pieprasījuma saņēmējas dalībvalsts pilsonība, var būt šāda saikne [37].

72. Soda reintegrācijas funkcija tādējādi šķietami ir izlīdzinošs noteikums, kurš kā tāds ir raksturīgs Savienības pilsoņa statusam.

73. Šajā ziņā vēlos uzsvērt, ka atšķirīga attieksme starp Somijas pilsoņiem un citu dalībvalstu pilsoņiem, kuri dzīvo Somijā, šajā lietā nevar tikt attaisnota ar mērķi izvairīties no noziedzīgu nodarījumu izdarījušo personu nesodāmības, kā Tiesa to ir uzsvērusi 2016. gada 6. septembra spriedumā *Petruhhin* [38].

74. Soda, kas *D. Raugevicius* piemērots Krievijā, izpilde Somijas teritorijā šķiet iespējama divu aspektu dēļ.

32 Šajā nozīmē skat. ECT spriedumu, 2006. gada 27. jūnijs, *Szabó* pret Zviedriju, CE:ECHR:2006:0627DEC002857803, 12. lpp.

33 Skat. it īpaši spriedumu, 2018. gada 17. aprīlis, B un *Vomero* (C-316/16 un C-424/16, EU:C:2018:256, 75. punkts un tajā minētā judikatūra).

34 OV 2008, L 327, 27. lpp.

35 Skat. it īpaši ECT spriedumu, 2015. gada 30. jūnijs, *Khoroshenko* pret Krieviju (CE:ECHR:2015:0630JUD004141804 (121. punkts).

36 Pēc analoģijas saistībā ar Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktu skat. spriedumu, 2012. gada 5. septembris, *Lopes Da Silva Jorge* (C-42/11, EU:C:2012:517, 40. punkts un tajā minētā judikatūra).

37 Šajā pašā nozīmē skat. ģenerāladvokāta P. Mengoci [*P. Mengozzi*] secinājumus lietā *Lopes Da Silva Jorge* (C-42/11, EU:C:2012:151, 50. un 51. punkts), kuros arī ir norādīts, ka "Savienības tiesībās nostiprinātās pārvietošanās un uzturēšanās brīvības nenovēršamas sekas ir arī tādas, ka šobrīd vairs nav iespējams neapstrīdami pieņemt, ka notiesātās personas iespējas reintegrēties būtu vislielākās tikai valstī, kuras pilsonis ir minētā persona" (51. punkts).

38 C-182/15, EU:C:2016:630, 37. punkts.

75. Pirmkārt, šāda iespēja, manā ieskatā, izriet no 1983. gada 21. marta Eiropas Padomes Konvencijā par notiesāto personu nodošanu soda izciešanai [39] ietvertajiem noteikumiem.

76. Saskaņā ar šīs konvencijas preambulā norādīto ar to tiek ieviesta starptautiska sadarbība krimināltiesību jomā, kurai "ir jāveicina sadarbība, lai pret notiesātām personām izturētos taisnīgāk un nodrošinātu labāku sociālo rehabilitāciju".

77. Viens no Konvencijas par notiesāto personu nodošanu soda izciešanai 3. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzētajiem nodošanas soda izpildei nosacījumiem ir tāds, ka "[notiesātā] persona ir tās valsts pilsonis (pavalstnieks), kurā sods tiks izciests". Saskaņā ar šīs konvencijas 3. panta 4. punktu "ikviena valsts, ja tā ir ieinteresēta, var jebkurā laikā iesniegt Eiropas [P]adomes ģenerālsekretāram adresētu paziņojumu, kurā norāda, kā tā piemēro šajā Konvencijā lietoto terminu "pilsonis (pavalstnieks)" [40]. Tomēr 1987. gada 29. janvārī iesniegtajā paziņojumā Somijas Republika norādīja, ka "saskaņā ar 3. panta 4. punktu [tā] ar terminu "pilsonis" saprot izpildes valsts valstspiederīgo un *ārzemniekus, kuru domicils ir izpildes valstī*" [41].

78. Somijas Republika tādējādi ir izvēlējusies attiecināt Konvencijas par notiesāto personu nodošanu soda izciešanai noteikumus arī uz "ārzemniekiem, kuru domicils ir" tās teritorijā.

79. Izvērtējot iespēju izpildīt sodu Somijā, attiecīgā gadījumā ir jāņem vērā arī Konvencijas par notiesāto personu nodošanu soda izciešanai 1997. gada 18. decembra Papildu protokols [42], kura 2. pants attiecas uz personām, kas aizbēgušas no notiesāšanas valsts.

80. Otrkārt un katrā ziņā, iespēja Somijas teritorijā izpildīt *D. Raugevicius* Krievijā piemēroto sodu izriet no Likuma par starptautisko sadarbību konkrētu kriminālsodu izpildē, kura 3. pantā ir paredzēts, ka ārvalsts tiesas piemērots sods var tikt izpildīts Somijā, ja notiesājošais spriedums ir stājies likumīgā spēkā un ir kļuvis izpildāms valstī, kurā tas ir ticis pasludināts, un ja valsts, kurā sods ir ticis piespriests, ir lūgusi vai ir piekritusi šādai izpildei. Saskaņā ar šo pašu pantu brīvības atņemšanas sods var tikt izpildīts Somijā, ja notiesātā persona ir Somijas pilsonis vai ārzemnieks, kura pastāvīgā dzīvesvieta ir Somijā, un ja notiesātā persona ir tam piekritusi.

81. No iepriekš minētā izriet, ka, lai īstenotu mērķi izvairīties no personu, kas izdarījušas noziedzīgu nodarījumu, nesodāmības riska un mērķi palielināt pieprasītās personas sociālās reintegrācijas iespējas pēc tai piespriestā soda izciešanas, tādos apstākļos kā pamatlietā nav jāizmanto sadarbības mehānisms, kurš balstīts uz mehānismu, ko Tiesa izstrādājusi 2016. gada 6. septembra spriedumā *Petruhhin* [43], starp pieprasījuma saņēmēju dalībvalsti un dalībvalsti, kuras pilsonība ir attiecīgajai personai, un kura praktiskā īstenošana ir sarežģīta un sekas ir neskaidras. Ņemot vērā saikni, kas *D. Raugevicius* šķietami pastāv ar Somiju, nedz no nesodāmības apkarošanas viedokļa, nedz no sociālās reintegrācijas viedokļa nebūtu lietderīgi atbalstīt viņam piemērotā soda izciešanu Lietuvā. Tādēļ es uzskatu, ka šādā kontekstā nav jāinformē dalībvalsts, kuras pilsonība ir attiecīgajai personai, lai sniegtu tai iespēju izdot Eiropas apcietināšanas orderi ar mērķi veikt krimināltvajāšanu vai soda izpildi.

39 Pēc analoģijas saistībā ar šīs konvencijas ņemšanu vērā, lai paredzētu dalībvalsts iespēju izpildīt citā dalībvalstu piespriestu sodu, skat. spriedumu, 2012. gada 5. septembris, *Lopes Da Silva Jorge* (C-42/11, EU:C:2012:517, 44.–49. punkts).

40 Konvencijas par notiesāto personu nodošanu soda izciešanai paskaidrojuma ziņojumā šajā ziņā ir norādīts, ka "šī iespēja, kas atbilst Eiropas Konvencijas par izdošanu 6. panta [1. punkta b) apakšpunktā] paredzētajai iespējai, ir interpretējama plaši: līgumslēdzējām pusēm ir jāļauj attiecināt konvencijas piemērošanu arī uz personām, kas nav "pilsoņi" attiecīgās valsts pilsonības jomā pastāvošo tiesību aktu šaurā izpratnē, piemēram, uz bezvalstniekiem vai citu valstu pilsoņiem, kuriem ir saknes attiecīgajā valstī, jo tie ir tās pastāvīgie rezidenti" (4. lpp., 20. punkts).

41 Mans izcēlums. Uz šāda paziņojuma esamību ir norādījusi arī Tiesa 2012. gada 5. septembra spriedumā *Lopes Da Silva Jorge* (C-42/11, EU:C:2012:517, 48. punkts).

42 Konvencijas par notiesāto personu nodošanu soda izciešanai 2017. gada 22. novembra Papildu protokols vēl nav stājies spēkā.

43 C-182/15, EU:C:2016:630.

82. Savukārt dalībvalstij, kurai ir jāsniedz atbilde uz izdošanas lūgumu, šādos apstākļos atbilstoši LESD 18. un 21. pantam ir jāīsteno visi starptautiskās sadarbības krimināllietās instrumenti, kas ir tās rīcībā saistībā ar pieprasījuma iesniedzēju trešo valsti, lai saņemtu tās piekrišanu attiecīgajai personai piemērotā brīvības atņemšanas soda izpildei tās teritorijā, attiecīgā gadījumā vispirms pielāgojot to atbilstoši tās krimināltiesību aktos paredzētajam sodam par tādu pašu noziedzīgu nodarījumu. Šādi sadarbojoties ar trešo valsti, kura lūdz veikt izdošanu, lai izpildītu sodu tās teritorijā, pieprasījuma saņēmēja dalībvalsts rīkojas veidā, kas mazāk ierobežo tiesību uz brīvu pārvietošanos īstenošanu, vienlaicīgi, cik vien iespējams, izvairoties no riska, ka soda neizpildes gadījumā noziedzīgais nodarījums, kas ir bijis notiesājošā sprieduma pamatā, paliks nesodīts. Šādi rīkojoties, pieprasījuma saņēmēja dalībvalsts veicina notiesātās personas sociālo reintegrāciju pēc tai piespriestā soda izciešanas. Tādējādi man šķiet svarīgi ņemt vērā mērķi veicināt sociālo reintegrāciju vienlaicīgi ar mērķi apkarot nesodāmību, priekšroku dodot risinājumam, kas ļautu sasniegt abus šos mērķus.

83. Kopumā – izvērtējot, vai ar citiem alternatīviem pasākumiem, kas mazāk ierobežotu Savienības pilsoņa pārvietošanās brīvību nekā šī pilsoņa izdošana, būtu iespējams tikpat efektīvi sasniegt mērķi izvairīties no personu, kas izdarījušas noziedzīgu nodarījumu, nesodāmības riska, iesniedzējtiesai ir jāņem vērā vēl viens tikpat svarīgs Savienības tiesību pamatmērķis, proti, mērķis veicināt notiesāto personu sociālo reintegrāciju. Šajā ziņā, kā pamatoti ir norādījusi Eiropas Komisija, ir jāizvērtē ne tikai iekšējās sadarbības krimināllietās veidi, kas ir spēkā Savienībā, bet arī sadarbības krimināllietās starp dalībvalstīm un trešajām valstīm veidi, kas izriet no starptautiskajām konvencijām, it īpaši konvencijām, kas noslēgtas starptautisko organizāciju, ar kurām Savienība sadarbojas, ietvaros.

84. Visbeidzot jāpiebilst, ka Somijas iestāžu lēmumu, ar kuru atteikts apmierināt Krievijas Federācijas iesniegto izdošanas lūgumu, nevar uzskatīt par tādu, kas ir pretrunā Eiropas Konvencijas par izdošanu noteikumiem.

85. Kā jau iepriekš minēju, Eiropas Konvencijas par izdošanu 6. panta 1. punkta a) apakšpunktā Somijas Republikai ir atļauts atteikties izdot savus pilsoņus. Jāuzsver, ka, izmantojot šīs pašas konvencijas 6. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzēto iespēju, Somijas Republika ir izvēlējusies terminu "pilsonis" minētās konvencijas izpratnē paziņojumā definēt kā tādu, kas nozīmē "Somijas, Dānijas, Islandes, Norvēģijas un Zviedrijas pilsoņus, *kā arī šajās valstīs dzīvojošos ārzemniekus*" [44].

86. Šajā gadījumā minētā vēlme nodrošināt vienlīdzīgu aizsardzību pret izdošanu, ko Somijas Republika ir paudusi šajā paziņojumā, tāda Savienības pilsoņa kā *D. Raugevicius* gadījumā nevar palikt "tukša skaņa". Atbilstoši LESD 18. un 21. pantam Somijas Republikai tā ir pilnībā jāizpilda.

87. Līdz ar to es uzskatu, ka LESD 18. un 21. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tādos apstākļos, kādi ir pamatlietā, ja dalībvalstij, uz kuru ir pārcēlies Savienības pilsonis, kurš ir citas dalībvalsts pilsonis, ir iesniegts trešās valsts sagatavots izdošanas lūgums, lai varētu izpildīt šajā valstī piespriesto brīvības atņemšanas sodu, pieprasījuma saņēmējai dalībvalstij ir jāizvērtē, vai, ņemot vērā notiesātās personas saikni ar šo valsti, soda izpilde šajā dalībvalstī varētu veicināt šīs personas sociālo reintegrāciju [45]. Ja tas tā ir, minētajai dalībvalstij ir jāīsteno visi starptautiskās sadarbības krimināllietās instrumenti, kas ir tās rīcībā attiecībā uz pieprasījuma iesniedzēju trešo valsti, lai saņemtu tās piekrišanu attiecīgā soda izpildei tās teritorijā, attiecīgā gadījumā vispirms pielāgojot to atbilstoši tās krimināltiesību aktos paredzētajam sodam par tādu pašu noziedzīgu nodarījumu.

44 Mans izcēlums.

45 Pieprasījuma saņēmēja dalībvalsts šajā ziņā pēc analoģijas var atsaukties uz Pamatlēmuma 2008/909 9. apsvērumā minētajiem kritērijiem. Šajā ziņā skat. Martufi, A., "Assessing the resilience of "social rehabilitation" as a rationale for transfer: A commentary on the aims of Framework Decision 2008/909/JHA", *New Journal of European Criminal Law*, Sage Publishing, Ņujorka, 2018, 9. sēj., 1. izd., 43.–61. lpp.

IV. Secinājumi

88. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Korkein oikeus* (Augstākā tiesa, Somija) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

LESD 18. un 21. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tādos apstākļos, kādi ir pamatlietā, ja dalībvalstij, uz kuru ir pārcēlies Savienības pilsonis, kurš ir citas dalībvalsts pilsonis, ir iesniegts trešās valsts sagatavots izdošanas lūgums, lai varētu izpildīt šajā valstī piespriesto brīvības atņemšanas sodu, pieprasījuma saņēmējai dalībvalstij ir jāizvērtē, vai, ņemot vērā notiesātās personas saikni ar šo valsti, soda izpilde šajā dalībvalstī varētu veicināt šīs personas sociālo reintegrāciju. Ja tas tā ir, minētajai dalībvalstij ir jāīsteno visi starptautiskās sadarbības krimināllietās instrumenti, kas ir tās rīcībā saistībā ar pieprasījuma iesniedzēju trešo valsti, lai saņemtu tās piekrišanu attiecīgā soda izpildei tās teritorijā, attiecīgā gadījumā vispirms pielāgojot to atbilstoši tās krimināltiesību aktos paredzētajam sodam par tādu pašu noziedzīgu nodarījumu.